

Nr 79

Av herr Berggren, om ändring av 22 § kommunalskattelagen.

Vid sidan av den sammanslagning och skiftesomläggning vid våra jord- och skogsbruk, vilka genom riksdagens beslut i rationaliserande syfte och med lantbruksnämndernas medverkan tillkommit, förekommer åtskillig sådan skiftesläggning genom den förrättningsverksamhet, som sker genom laga skifte och ägoutbyten och vilken regleras enligt lagen av den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet och 6 kap. i lagen av den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad. Denna har på grund av förrättningarnas betydelse för jordbruksnäringen blivit föremål för stöd i olika avseenden, såsom statsbidrag till vissa med förrättningarna förenade utgifter.

Kostnaderna för såväl förrättningsproceduren som för de ytterligare åtgärder, vilka erfordras för åstadkommande av avsett slutresultat, utgöres huvudsakligen av förrättningsarvode, arvode till gode män och speciella sakkunniga, till ersättning för hantlangning och materiel vid fältarbeten samt kostnader för utflyttning, väganläggning och nyodling av mark enligt föreskrift vid sådan förrättning.

Till bestridande av vissa delar av dessa kostnader utgår statsbidrag, nämligen till förrättningsarvode och i undantagsfall (efter behovsprövning) ersättning till godemän och specialsakkunniga samt till kostnader för utflyttning, väganläggning och ev. odling (SFS nr 295/28, 953/47, 508/48, 189/49, 381/50, 290/54 och 291/54).

Statsbidrag till kostnader för hantlangning och materiel utgår dock icke. Sistnämnda kostnader höll sig på 1940-talet och tidigare vid belopp som betydligt understeg förrättningsarvodet. Numera har emellertid dessa ständigt stegrats och medfört den förändringen att denna utgiftspost vanligtvis, och ofta i betydlig grad, överstiger förrättningsarvodet. Förut har markägarna själva i stor utsträckning deltagit i hantlangningsarbetet. Numera synes de icke, åtminstone inte vid de större förrättningarna, vara i tillfälle härtill. Den minskade tillgången på arbetskraft i allmänhet har tydligen försvårat för resp. markägare att kunna frikopplas från andra oundgängliga arbeten, och det vanliga förhållandet är numera att arbetskraft lejes och utgifterna enligt vissa regler härför fördelas å sakägarna. Utgiftsposten hantlangning har därför blivit alltmer kännbar och medfört att totalkostnaderna för förrättningsåtgärder ofta kan räknas uppgå till belopp som verkar avskräckande på många markägare vilka är intresserade av en mera rationell fastighetsbildning. Detta förhållande är i särskilt hög grad för handen när det är fråga om skiftesförrättningar vilka gäller förbättrad arrendering av skogsmark.

En markägare vill ju ha klart att fördelarna av en omskiftningsåtgärd överstiger kostnaderna. Vid överväganden härom måste givetvis markägarna då också ta med i beräkningen hur problemet ställer sig med hänsyn till inkomstbeskattning enligt föreskrifter och praxis.

Kostnader för och fördelar av omskiftningsåtgärder verkar i de flesta fall icke omedelbart utan först på längre sikt förbättrande på fastighetens värde, då däremot kostnadsutläggen från beskattningssynpunkt synes ha betraktats såsom omedelbart värdehöjande. Avdrag för ovan erinrade utgifter vid inkomstbeskattning tillåtes därför icke. Förrättningskostnaderna kan därför bli mera kännbara och avskräcka vederbörande från att vidta rationaliseringsåtgärder, vilka på längre sikt skulle betyda ökad produktion, billigare avverknings- och drivningskostnader, lättare att ordna eller samordna lämpliga skogsvägar etc.

Frågan kunde givetvis lösas på så sätt att statsbidrag utginge även på denna del av totalkostnaderna för en omskiftningsåtgärd.

Ett sådant förfarande skulle dock inte för staten vare sig förenkla eller förbilliga proceduren.

En annan sympatisk lösning synes vara att lämna medgivande och rätt att *styrkta* kostnader i dessa sammanhang vore avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. Detta skulle alldeles säkert verksamt bidra till att öka intresse och initiativ från markägarnas sida att vidta arronderingsförbättringar.

Med tanke på den stora betydelse vår skogsproduktion har för vår exportmarknad och därigenom för vårt land och då här ifrågasatta lättnader i beskattningen komme att få sin största betydelse just på dessa intresseområden samt med vetskap om statsmakternas ökade intresse för främjande av god skogsvård och därmed sammanhängande åtgärder borde sådan ändring i kommunalskattelagen ske, att dessa kostnader i samband med skiftesförrättning hänföres till driftkostnader. En ändring i detta syfte torde kunna företagas i 22 § kommunalskattelagen.

Med hänsyn till vad som anförts får jag föreslå,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kommunalskattelagen att kostnad i samband med skiftesförrättning hänföres till driftkostnader samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 20 januari 1956

Erik Berggren